

Til: Folloregionen IPR

Fra: ATM-gruppen¹ via kommunedirektørutvalget

Sak 30-21 – SAKSFREMLEGG - Høringsinnspill fra Folloregionen IPR - Vikens handlingsprogram for samferdsel 2022-2025

Kommunedirektørutvalgets innstilling:

1. Folloregionen IPR sender inn høringsinnspill til Vikens handlingsprogram for samferdsel 2022-2025, slik det fremgår av denne saken med vedlegg.
2. Folloregionen IPR støtter opp under Viken fylkeskommunes utpekte delmål og satsingsområder i Handlingsprogram for samferdsel 2022-25, men har forventninger om at Viken følger opp ambisjonsnivået med tilstrekkelig økonomiske bevilgninger i årene fremover. Det er nødvendig med økte budsjetter dersom man skal klare å innhente vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene, bygge et mer sammenhengende fylkeskommunalt gang- og sykkelveinett, sikre trygge skoleveier langs fylkesveiene og opprettholde et velfungerende kollektivtilbud på tvers av kommunene. Et tett samarbeid med kommunen og tilstrekkelig finansiering for å løse de flaskehalsene som fylkesveiene ofte blir i transformasjonsområder i byområdene, er særdeles viktig. Tilbud om momskompensasjon fra fylkeskommunen for eksterne utbyggere er et godt virkemiddel for å stimulere til at flere prosjekter kan gjennomføres, og skape vekst og raskere fremgang i byutviklingen.
3. Folloregionen IPR viser til medvirkningsrunden vinteren 2021, der vi sendte inn innspill til hovedutfordringer på samferdselsfeltet, samt konkrete innspill til veiprosjekter (jf. vedlegg 3 og 4). Det er behov for at fylkeskommunen setter av tilstrekkelig planleggingsmidler til videre arbeid med å få disse prosjektene prioritert for regulering/gjennomføring.
4. Prognoser viser at det kan ta tid før kollektivtrafikken er tilbake med normale passasjertall etter pandemien, og kollektivselskapene må regne med tap i billettinntektene også i månedene fremover. Det å finne gode løsninger for å møte fremtidens reisevaner også etter pandemien er særdeles viktig. Folloregionen er positiv til at Viken fylkeskommune har satt i gang et utredningsarbeid for ny pris- og betalingsmodell i Viken, som nettopp ser på dette. Nye reisevaner etter koronaen gir behov for mer fleksible billettløsninger, samtidig som det er behov for mer sømløse billettssystemer innad i Viken og en mer rettferdig pris- og sonestruktur. Opprettholdelse av tilbud og hyppighet er også viktig for å kunne lokke passasjerene til å velge kollektivtrafikk igjen fremfor bil.

---

¹ ATM-gruppen er forkortelse for areal-, transport og mobilitetsgruppen i Follo der kommunalsjefene i kommunene deltar (ledere for areal- og samferdselsgruppen).

5. Folloregionen IPR er positiv til at Viken signaliserer en intensjon om å overta ansvaret for de veilysene langs fylkesveiene som er kommunalt driftet i dag (jf. kap. 6.2), under forutsetning av at lysene overdras «som de er».

Sammendrag

Viken fylkeskommune har sendt Handlingsprogram for samferdsel for perioden 2022-25 ut på høring, med frist 15.09.21 (se vedlegg 1, 2 og 5). Handlingsprogram for samferdsel er et dokument der Viken fylkeskommune peker ut hvilke samferdselsprosjekter og satsingsområder de vil prioritere de neste fire årene. Revidert forslag til handlingsprogram vil bli endelig behandlet i fylkestinget i desember 2021.

Del 1 av handlingsprogrammet omhandler Vikens overordnede føringer, mål og satsingsområder innenfor samferdselsområdet. Enkelte temaer, som innhenting av vedlikeholdsetterslepet langs fylkesveiene, klassifisering av veinettet i funksjonsklasser, overtakelse av ansvar for kommunalt veilys langs fylkesveiene, utredninger av ny pris og betalingsmodell for kollektivtransporten mm. omtales også.

Del 2 av handlingsprogrammet inneholder de konkrete prioriteringene av tiltak, både driftsoppgaver og investeringstiltak.

Faktaopplysninger

Viken fylkeskommune har i brev av 30.06.2021 (vedlegg 1) invitert kommuner og andre til å gi høringsinnspill til Vikens handlingsprogram for samferdsel for perioden 2022-2025 (vedlegg 2). Frist for innspill er satt til 15. september 2021. Til grunn for handlingsprogrammet ligger Samferdselsstrategi for Viken fylkeskommune 2022-2033, samt regional planstrategi, nasjonale føringer og økonomiske rammebetingelser.

Fylkeskommunen har et bredt ansvarsområde innenfor samferdsel, både som ansvarlig for det fylkeskommunale kollektivtilbudet (buss og ferjer), som eier av det store fylkesveinettet i Viken og som regional planmyndighet. I tillegg er fylkeskommunen ansvarlig for både skoleskys, transporttjenesten for funksjonshemmede, og bredbåndsutbygging i distriktene. Viken innehar også en rekke utviklingsoppgaver innen transport, og har et lovpålagt ansvar for å tilrå og samordne arbeidet med trafiksikkerhet i fylket (vegtrafikkloven §40a). Viken fylkeskommune skal gjennom sine samferdselsoppgaver legge til rette for å møte innbyggernes og næringslivets mobilitetsbehov, noe som omfatter både transport av mennesker, gods og informasjon. Samferdselsløsningene skal ta hensyn til klima og miljø, arealbruk og lokalsamfunn.

I handlingsprogrammet for samferdsel 2022-2025, - som er det første i den nye fylkeskommunen-, peker Viken ut hvilke samferdselsprosjekter og satsingsområder Viken vil prioritere de neste fire årene. Fylkeskommunen ønsker gjennom høringen innspill både på overordnede føringer og konkrete prosjektprioriteringer. Revidert forslag til handlingsprogram vil bli endelig behandlet i fylkestinget i desember 2021.

Viken inviterte regionrådene til en første medvirkningsrunde i arbeidet allerede vinteren 2021. Da ble regionrådene bedt om å komme med innspill til hovedutfordringer på samferdselsfeltet. Follorådet behandlet saken i sitt møte 5.2.2021. Innspillet ble deretter forankret i kommunestyrene i Follo. Tabellen med innsendte hovedutfordringer ligger i vedlegg 3. Det ble også lagt ved en liste med konkrete veiprosjekter fra den enkelte kommune (vedlegg 4).

[Kort om innhold og oppbygging av Vikens handlingsprogram for samferdsel](#)

Handlingsprogrammet for samferdsel er en oppfølging og konkretisering av Samferdselsstrategi for Viken 2022-2033. Ved å utarbeide et handlingsprogram danner fylkeskommunen et viktig grunnlag for hvordan de skal prioritere i de årlige budsjettene de neste fire årene. Handlingsprogrammet danner også et grunnlag for avtalene med kollektivselskapene i fylket (Ruter, Brakar og Østfold Kollektivtrafikk).

Handlingsprogrammet er delt i to deler, der del 1 omhandler overordnede føringer, mål og satsingsområder og del 2 inneholder de konkrete prioriteringene og investeringstiltakene.

Handlingsprogrammets del 1 (kap. 1-9) peker ut følgende sju delmål og fire satsingsområder for Vikens arbeid med samferdsel:

Sju delmål:

1. Prioriterte trafikantgrupper har god framkommelighet
2. Veinettet er funksjonstilpasset med forutsigbar reisetid for alle
3. Infrastrukturnettet er effektivt med bærekraftige og innovative mobilitetsløsninger
4. Areal- og mobilitetsplanlegging bidrar til et godt samspill mellom mobilitetsløsninger og deres omgivelser
5. Mobiliteten er trygg og sikker uavhengig av transportform
6. Reisenettet er sømløst og universelt utformet
7. Mobilitetsløsningenes påvirkning på mennesker, klima og areal er i tråd med internasjonale forpliktelser og regionalpolitiske mål

Fire satsingsområder:

1. Innhente vedlikeholdsetterslep
2. Sømløs og brukertilpasset mobilitet
3. Smart og miljøvennlig bruk av infrastruktur
4. Gående, syklende og kollektivtransport

Blant temaene som omhandles i del 1 kan nevnes:

- Vikens ambisjon om å overta ansvaret for kommunalt veilys langs fylkesveiene (kap. 6.2)
- Ny driftsstrategi for fylkesvei (kap. 6.3)
- Innhenting av vedlikeholdsetterslepet langs fylkesveiene (kap. 6.4)
- Klassifisering av veinettet i funksjonsklasser (kap. 6.6)
- Utredninger av framtidens kollektivtilbud, herunder ny pris- og betalingsmodell og fremtidig organisering av kollektivtransporten i Viken, og rute, pris- og billettsamarbeid med jernbanen (kap. 7)
- Investeringer i fylkesveinettet, herunder prioriteringsmetode og porteføljestyling (9.2,9.4)
- Bypakker/byvekstavtaler (kap. 9.9)

Handlingsprogrammet - Del 2 (kap. 10-14) omhandler de konkrete prioriteringene av tiltak i neste fireårsperiode, herunder både driftsoppgaver og investeringer. Viken legger porteføljestyling til grunn, dvs. at pågående og planlagte prosjekter samles i porteføljer under samme tiltakstype og ses i sammenheng. Oppstart og framdrift justeres utfra planstatus, gjennomføringskapasitet og økonomiske rammer og forventes å gi lavere risiko. Finansiering sikres gjennom den årlige budsjettprosessen i fylkeskommunen i desember.

Det er satt opp porteføljer for åtte ulike tiltakstyper (kategorier) av prosjekter. Disse er:

- Kollektivtiltak
- Tilrettelegging for gående og syklende
- Mindre utbedringer

- Ny vei
- Store utbedringstiltak, inkludert bru og tunnel
- Trafikksikkerhetstiltak
- Forfallsinnhenting
- Planlegging

Kommunedirektørutvalgets vurdering

Fylkeskommunen er en viktig samferdselsaktør, blant annet som eier av et stort fylkesveinett og som ansvarlig for et velfungerende busstilbud på tvers av kommunene i Viken. Som samferdselsmyndighet har fylkeskommunen en særlig viktig rolle i å bidra til å finne gode løsninger på felles samferdselsutfordringer, herunder på trafikksikkerhetsområdet, og sikre et godt samarbeid med kommunene og regionrådene. Fylkeskommunen har også en viktig rolle som regional planmyndighet og skal bidra til en helhetlig og bærekraftig by- og stedsutvikling.

Kommunedirektørutvalget mener Viken har pekt ut gode delmål og satsingsområder på samferdselsfeltet i sitt handlingsprogram. Viken har store ambisjoner på samferdselsfeltet, men kommunedirektørutvalget vil påpeke at det er et betydelig økonomisk løft som kreves for å møte alle utfordringer man står overfor i årene fremover. Skal man få til den bærekraftige mobilitetsutviklingen man ønsker, - og nå de nasjonale og lokale klimamålene på transportfeltet-, er det behov for en formidabel satsing på sammenhengende og trygge gang- og sykkelveier langs fylkesveiene, innhenting av vedlikeholdsetterslepet, samt fortsatt satsingen på et attraktivt, fossilfritt og velfungerende busstilbud med god fremkommelighet. Et tett samarbeid med kommunene og tilstrekkelig finansiering for å løse de flaskehalsene som fylkesveiene ofte blir i transformasjonsområder i byområdene, er særdeles viktig. Kommunedirektørutvalget vil i den forbindelse vise til kap. 9.9 Bypakker/byvekstavtaler, jf. også kap. 13.2, og det mulighetsrommet som den nylig fremforhandlede tilleggsavtalen til byvekstavtalen for Osloområdet gir for statlig finansiering av gang- og sykkelveier og kollektivtiltak langs fylkesveier.

Under kap. 9.7 fremgår at problemstillingen vedrørende momskompensasjon til eksterne utbyggere fortsatt er til intern behandling i Viken. Det varsles i kap. 9.7 at det vil komme en avklaring i endelig utgave av handlingsprogrammet. Kommunedirektøren tar dette til etterretning. Kommunene i Viken har lenge etterspurt en avklaring vedrørende om eksterne utbyggere som bidrar finansielt til bygging av fylkesveiprosjekter gjennom utbyggingsavtaler, vil få momsavtale med den nye fylkeskommunen. Kommunedirektørutvalget mener det vil være et godt virkemiddel dersom fylkeskommunen tilbyr momskompensasjon for eksterne utbyggere, da dette kan stimulere til at flere prosjekter kan gjennomføres, og på den måten skape vekst og raskere fremgang i byutviklingen.

Videre er kommunedirektørutvalget kjent med at prognoser viser at det kan ta tid før kollektivtrafikken er tilbake med normale passasjertall etter koronapandemien. Kollektivselskapene må således regne med tap i billettinntektene også i månedene fremover selv om regjeringens reiserestriksjoner opphører. Det å finne gode løsninger for å møte fremtidens reisevaner etter pandemien, er særdeles viktig. Derfor er kommunedirektørutvalget positiv til at Viken fylkeskommune har satt i gang et utredningsarbeid for ny pris- og betalingsmodell i Viken, som nettopp ser på dette. Nye reisevaner etter koronaen gir behov for mer fleksible billettløsninger, samtidig som det også er behov for mer sømløse billettsystemer innad i Viken og en mer rettferdig pris- og sonestruktur. Opprettholdelse av tilbud og hyppighet er også viktig for å kunne lokke passasjerene til å velge kollektivtrafikk igjen fremfor bil.

Til slutt vil kommunedirektørutvalget påpeke at det er positivt at Viken signaliserer en intensjon om å overta ansvaret for de veilysene langs fylkesveiene som er kommunalt driftet i dag (se kap. 6.2).

Dette vil i så fall være i tråd med veglova § 9: «... den enkelte vegstyresmakt ... skal bære utgiftene til drift av vegene». Kommunedirektøren vil påpeke at overtakelse må være under forutsetning av at lysene overdras «som de er». Ingen av lyspunktene langs fylkesveiene i Follo er oppgradert til LED, og Folloregionen IPR forutsetter at dette og evt. andre tiltak for oppgradering til bedre standard bekostes av Viken fylkeskommune ved overtakelse.

Vedlegg

Vedlegg 1 Brev fra Viken av 30.06.2021 – Høring Handlingsprogram for samferdsel 2022-2025

Vedlegg 2 Handlingsprogram for samferdsel 2022-2025

Vedlegg 3 Felles skjema fra Follorådet – innspill mobilitetsutfordringer

Vedlegg 4 Liste over prosjekter kommunene har sendt inn gjennom første medvirkningsrunde

Vedlegg 5 Saksfremlegg fra fylkesrådet: utredning av fremtidens kollektivtilbud